

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 12

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ, СТАТТЕЙ,
ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ, МАГІСТРІВ,
СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2019

ЗМІСТ

<u>Секція I. Селекція та розведення тварин</u>	9
Бондарь В.Л., Качур І.А., Нежлукченко Т.І. Оцінка продуктивних якостей вівцематок таврійського типу асканійської тонкорунної породи за віком	9
Богданова Д.А., Пелих Н.Л. Ефективність селекції за індексом материнських якостей	10
Ведмеденко О.В. Молочна продуктивність корів залежно від лінійної та породної належності	14
Горб К.В., Папакіна Н.С. Особливості імуногенетичних характеристик овець вітчизняної селекції	17
Деберина І.В., Лесновська О.В., Карлова Л.В. Відтворювальні якості корів різних порід	22
Довмат Ю.В., Папакіна Н.С. Методи прижиттєвої оцінки м'ясної продуктивності молодняку овець	24
Поточна А.Є., Скарупа Н.О., Коваленко Т.С. Методи підвищення продуктивних і племінних якостей курей	29
Крамаренко О.С. Популяційно-генетична структура південної м'ясної породи худоби за локусами мікросателітів ДНК	37
Костік Р.П., Пелих Н.Л. Інновації у селекції свиней	40
Маскаль І.М., Папакіна Н.С. Особливості росту та розвитку молодняку молочної та м'ясної худоби	46
Масюк Ю., Корбич Н.М. Асканійська каракульська порода – історія та сучасний стан	48
Матвеев М.А. Застосування різних варіантів розрахунку селекційної цінності корів для формування високопродуктивного стада	51
Нежлукченко Н.В., Польовий А.М. Моделювання росту ягнят у перші місяці їх постембріонального розвитку	55
Оріхівський Т. В., Федорович В. В., Мазур Н. П. Вплив належності корів симентальської породи до виробничого типу на тривалість їх тільності	60
Соболь О. М. Рейтинг порід кішок в різних фелінологічних регіонах	63

Щодо впливу належності до виробничого типу на тривалість тільності у корів, то він був порівняно невисоким і достовірним лише на третю тільність.

Таким чином, тривалість тільності корів симентальської породи, залежно від лактації, коливалася від 278,4 до 282,9 дня, причому у тварин м'ясо-молочного виробничого типу вона була найдовшою (280,2-283,3 дня), а у корів молочного типу – найкоротшою (277,3-282,7 дня). Кожна наступна тільність у тварин дещо подовжувалася. Вплив належності тварин до виробничого типу на фенотипові мінливість тривалості тільності був незначним (0,1-5,8%), в той час як спадковість матері та батька впливала на даний показник на 98,5-99,5 та 7,3-59,9% відповідно.

Список використаної літератури:

1. Айсанов З. Определение производственных типов крупного рогатого скота молочных пород. *Молочное и мясное скотоводство*. 1997. №1. С. 29-30.
2. Демчук С. Ю., Дорофеев Д. Ю. Породні особливості періоду тільності у корів. *Розведення і генетика тварин*. Київ, 2003. Вип. 35. С. 44-47.
3. Лакин Г. Ф. Биометрия : учеб. пособ. для биол. спец. вузов. Москва : Высшая школа, 1990. 352 с.
4. Полупан Ю. П. Генетична детермінація та вплив паратипових чинників на тривалість тільності у молочної худоби. *Вісник Черкаського інституту агропромислового виробництва*. Черкаси, 2006. Вип. 6. С. 133-148.

УДК 657.412

РЕЙТИНГ ПОРІД КІШОК В РІЗНИХ ФЕЛІНОЛОГІЧНИХ РЕГІОНАХ

Соболь О. М. - к. с.-г. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Предки домашньої кішки почали жити поруч з людьми, харчуючись ворогами людини, такими як гризуни. одомашнювання котів произошло більше 10 000 років тому на Близькому Сході, коли перші люди почали переходити від кочового способу життя до осілого, пов'язаного з веденням сільського господарства і утриманням домашньої худоби.

Одомашнення кішок відбувалося зовсім не так, як інших сільськогосподарських тварин - дикі кішки продовжили своє існування і жили поруч з людськими поселеннями після того, як люди приручили кішку і між ними відбувався обмін генами, що пояснює незначні генетичні відмінності домашньої кішки від дикої кішки. Поширення кішки по всьому світу набрало чинності в Класичний період (V-IV ст. до н. Е.), коли єгипетська кішка успішно поширилася по Старому світу і відбувалося по торговим маршрутам. Так, перська кішка - можливо, найдавніша чиста порода, генетично ближча котятим, які проживають на Заході Європи

Вперше виведенням порід кішок почали займатися в Азії, в Європі ж їм не приділяли особливої уваги. Взагалі, існує не так багато порід кішок, в порівнянні з собаками, та й відмінностей між перською кішкою і сіамською набагато менше, ніж, наприклад, між догом і той - тер'єром [1].

Але лише протягом 40-х років 20 сторіччя кішки стали повноправними домашніми тваринами саме в ці часи було винайдені сучасні наповнювачі, лежанки, кігтеточки та інші пристосування, що забезпечили їх повноцінний перехід в нову роль. Зараз в світі налічується близько 600 мільйонів представників малих кішок. Сюди входять домашні кішки, бездомні і дикі кішки. Дикі види кішок налічують близько 100 мільйонів особин, отже, на Землі живе близько 500 мільйонів домашніх і бездомних кішок. Залежно від джерела класифікації існує від 39 до 70 порід домашньої кішки, що набагато менше, ніж для інших видів сільськогосподарських тварин. Так, наприклад, собак налічується близько 400 порід [2].

Кішки є найпопулярнішими домашніми вихованцями у світі. За винятком Антарктиди, вони зустрічаються на всіх континентах і більшості островів планети. Так, за інформацією PetSecure (табл. 1), в рейтингу топ-десяти країн з найбільшими популяціями котів Україна зайняла дев'яте місце з 7,35 млн домашніх тварин. Першими стали США з 74,1 млн. Також в топ-10 потрапили Китай (53 млн.), РФ (17,8 млн.), Бразилія (12,5 млн.), Франція (11,5 млн.), Німеччина (8,2 млн.) Великобританія (8,0 млн.), Італія (7,4 млн.), і Японія (7,3 млн.) [3].

Таблиця 1. - ТОП 20 країн з найбільшою чисельністю кішок

Країна	Кількість кішок на 1.01.2018, тис. гол.	Країна	Кількість кішок на 1.01.2018, тис. гол.
США	74 059	Польща	5 550
КНР	53 100	Румунія	3 891
РФ	17 800	Іспанія	3 385
Бразилія	12 466	Аргентина	3 000
Франція	11 480	Нідерланди	2 877
Німеччина	8 200	Угорщина	2 240
Сполучене Королівство	8 000	Австралія	2 200
Великобританія			
Італія	7 400	Південна Африка	2 200
Україна	7 350	Бельгія	1 884
Японія	7300	Чеська Республіка	1 750

Більш як півтора століття довгошерсті персидські кішки займають почесні місця популярності у заводчиків в багатьох країнах. Історія породи пов'язана з

Персією (сучасний Іран), де з'явилися коти з густою, м'якою і одночасно приємною на дотик шерстю. Сучасних персидських кішок було виведено в результаті багатовікової селекційної роботи десятків поколінь заводчиків. В Європі предки нинішніх перських кішок вперше були відзначені в 1626 році в Італії, а цілеспрямована селекція персів почалася в 19 столітті, в Британії. Кішки, завезені в Італію, були не схожі на сучасних представників породи, вони мали нормальні вуха і прямі носи нормальної довжини (класичний тип) [2].

Коли в кінці 19 століття перси з'явилися в США, заводчики почали удосконалювати породу. Таким чином була виведена екстремальна порода персидських кішок з більш укороченим кирпатим носом (baby face). Хоча перси і мають схильність на генетичному рівні до деяких хвороб, їх популярність у всьому світі тільки зростає, придбання висококласної персидської кішки є найбільш престижним і надійним фінансовим вкладенням у фелінології. До сих пір ця порода зберігає високі рейтинги (2 -3 місце) як в світі в цілому, так і в основних фелінологічних регіонах - США і Європі (табл. 2). Таку ж високу популярність має порода мейн-кун - велика довгошерста порода кішок, чия довжина тіла може перевищувати 100-110 см, а вага коливається в районі 4-8 кг у кішок і 8-12 кг у котів, хоча бувають особини і крупніше. Відмінні риси мейн-кунів - це рясні китиці на кінчиках вух і довгий, часто смугастий пухнастий хвіст, який може діставати до лопаток.

Мейн-кун - це аборигенна порода північно-східного регіону США, штату Мен, які до середини XIX століття виконували роль кішок-мисливців, виловлюючи гризунів на території фермерських господарств. Сьогодні ці великі кішки прекрасно себе почувають в якості домашніх улюбленців в будь-яких умовах, включаючи квартирні

У США найбільш популярними стали сіамські кішки – ця порода, одна з найстаріших, з'явилася в Таїланді, який раніше називався Сіам, звідси і назва породи. Кішки вважалися священними і їх часто використовували для захисту

буддійських храмів. У 1880 році король Сіаму подарував кошенят консулу Англії, після чого популярність сіамської породи почала лавіноподібно збільшуватися по всьому світі.

Таблиця 2. – Сучасний рейтинг порід кішок в основних фелінологічних регіонах

№ з/п	Світ	США	Європа
1	Екзотична (екзот)	Сіамська	Британська короткошерста
2	Персидська	Персидська	Мейн-кун
3	Мейн-кун	Мейн-кун.	Персидська
4	Регдолл	Регдолл	Сіамська
5	Британська короткошерста	Бенгальська	Бенгальська
6	Шотландська висловуха (або скоттіш-фолд)	Гімалайська	Норвезька лісова
7	Абіссинська	Американська короткошерста	Шотландська прямоуха (або скоттіш-страйт)
8	Канадський сфінкс	Менкс	Європейська короткошерста
9	Орієнтальна (орієнтал)	Російська блакитна	Канадський сфінкс
10	Шотландська прямоуха (або скоттиш-страйт)	Канадський сфінкс	Російська блакитна

Сіамська кішка є однією з найбільш впізнаваних порід з її прекрасними блакитними очима і специфічного окрасу. Це надзвичайно збалансовані кішки зі спортивним, гнучким тілом і елегантними, тонкими лапами, коти важать від 4 до 7 кг, кішки - від 3 до 5 кг. Вони дуже активні, товариські, ласкаві і довірливі, розумні і спортивні, дуже люблять фізичний контакт, дуже сильно прив'язуються до своїх господарів.

У Європі лідером є британська короткошерста кішка- предків цієї породи на острови завезли стародавні римляни. Це найстаріша зареєстрована порода кішок Британських островів була виведена в Англії в кінці 19-го століття для отримання особливого кольору і унікального забарвлення шерсті. Схрещуючись з персами, британські короткошерсті придбали обсяг тіла і округлість голови і стали круглими компактними кішками, які так популярні в наші дні. Відмінними рисами породи є красивий плюшевий хутро, щодо маленькі вуха, великі круглі очі, особливо у котів дуже округлі щоки, короткий товстий хвіст зі злегка закругленою верхівкою. У минулому основним кольором був блакитний. В наш час існує багато різних видів забарвлення (наприклад, бузковий, кремовий, шоколадний) [4].

Як було вище вказано, за абсолютною кількістю кішок Україна займає 9 місце в світі, але серед лідерів за кількістю котів на душу населення вона стала другою в світі після США. Там на кожні 100 чоловік припадає 24 кота, а в нашій країні цей показник - 18 тварин на 100 чоловік. Дослідники відзначають, що більшість котів і кішок утримуються в Україні в хороших умовах. Але є ще й величезна популяція бродячих тварин. Ставлення до них залишає бажати кращого, і часто стає об'єктом критики з боку міжнародних організацій із захисту тварин. Крім того, в країні є вади в законодавстві, які допустили ситуацію, коли багато собак і коти виявляються просто викинутими на вулиці [5].

В Україні, як в принципі і в усьому світі, найчастіше заводять кішок без породи, які складають від 55% поголів'я [6]. Однак в останні 3 десятиліття все більше і більше громадян нашої країни хочуть завести собі породистого кота, іноді ексклюзивної породи. На відміну від рейтингів основних фелінологічних регіонів, згідно рис. 1, в Україні перші 3 позиції займають представники 2 різновидів шотландської породи – висловухої та прямоухої (разом біля 35,0%).

Рис. 1. Генеалогічна структура поголів'я кішок фелінологічних організацій України

Іншою відмінністю є досить високий рівень інтересу до таких порід, як тайська, бенгальська, сибірська та її різновиду невська маскарадна. Тайські кішки, як і їхні найближчі родичі сіамські, жили при буддійських храмах і в королівських палацах. Вони тільки в XIX столітті з'явилися в Європі, одразу здобули величезну популярність, навіть королева Вікторія навіть поселила їх у палаці. Офіційне визнання порода отримала в 1990 році, а через рік був затверджений і її стандарт. Тайських кішок часто плутають з сіамськими, однак у представників цих порід є істотні відмінності. Тайські кішки набагато

масивніше, з більш розвинутою мускулатурою, але при цьому дуже стрункі і граціозні [7].

Бенгальські кішки (бенгали) з'явилися в Україні відносно недавні, і, незважаючи на високу вартість кошенят, кожного року покращують свої рейтингові позиції. Ця порода – одна з наймолодших, її історія почалася в 1961 році, коли американський біолог-генетик Дж. Мілл під час відрядження Бангкок на місцевому ринку побачила маленьких кошенят диких бенгалів, яких продавали туристам і в результаті поетапного схрещування диких бенгальських котів з Індії з домашніми кішками різних порід (включаючи бірму та єгипетську мау) вдалося вивести новий вид з характером домашньої кішки і ефектною зовнішністю дикого хижака.

Бенгали мають подовжений тулуб з розвинутою мускулатурою і міцними лапами (при цьому задні трохи подовжені). Хвіст середньої довжини, з округлим чорним кінчиком. У бенгальських котів яскраві виразні очі і короткі широко розставлені вуха, жива маса до 5 кг. Шерсть у бенгалів коротка, густа і шовковиста на дотик. Забарвлення варіюється від білого до шоколадного, головне - леопардовий візерунок у вигляді плям, розеток і смуг[8].

Традиційно великою популярністю користуються невибагливі, ефектні та врівноважені кішки сибірської породи. Вважається, що сибірські кішки з'явилися в Росії в 16 столітті, коли відбувалося активне освоєння Сибіру. Прабатьками цієї породи вважаються бухарські кішки, які швидко асимілювалися з місцевими тайговими котами, пристосувалися до суворих умов півночі, привчилися полювати на лісових та хатніх гризунів. Пізніше завдяки російським купцям сибірські кішки поширилися по всій країні. Офіційне визнання порода отримала тільки в кінці 20 століття, в 1992 році зафіксували у Всесвітній організації любителів кішок і затвердили стандарт. З цих пір сибірські кішки розповсюдилися по всьому світу. Вони активно беруть участь в

виставках, включаючи міжнародні та світові шоу і часто займають призові місця.

Сибірські кішки відносяться до великих порід. У них міцне мускулисте тіло, потужні шия і груди, жива маса 6 - 12 кг, сильні лапи з масивними опушеними подушечками і довгий широкий хвіст. Голова у кішки велика і кругла, з добре вираженими вилицями і середніми за розміром, але широкими вухами з маленькими пензликами на кінцях. Очі великі, овальної форми, часто зеленого або блакитного кольору. Забарвлення у породи найрізноманітніше: біле, кремове, чорне плямисте (мармуровий) і тигрове, блакитне, черепахове, сріблясте (шиншила), червоне (від рудого до цегельного), біколор і триколірне. Кішки ж з білим забарвленням і колорпойнт виділяються в окрему породу - невську маскарадну, яка теж набула світової популярності. Так, наприклад, досить велика популяція цих кішок знаходиться в Німеччині [9].

Крім звичайних порід кішки домашньої (*Felis silvestris catus*), зараз в умовах як розплідників, так і домашнього утримання, розводяться різноманітні види підродини малих кішок: каракал або степова рись (*Caracal caracal*, [камишовий кіт](#) (*Felis chaus*), [оцелот](#) (*Leopardus pardalis*), [сервал](#) або африканська рись (*Leptailurus serval*), рись звичайна (*Lynx lynx*) та [пума](#) (*Puma concolor*), основними видами є каракал, сервал та рись звичайна (в США утримується від 3 до 5 тис малих диких котятих та великих кішок ([лев](#) (*Panthera leo*) та [тигр](#) (*Panthera tigris*)[10,11].

В Україні з диких котятих, як правило, утримують каракалів та сервалів, ці види мають декілька поколінь розведення в неволі та добре переносять навіть квартирні умови утримання.

Незважаючи на досить велику вартість кошенят (120 – 180 тис. грн.), популярність цих видів зростає.

Виходячи з проведеного аналізу, кішки є одним з найрозповсюдженіших видів сільськогосподарських ссавців, але порідне різноманіття відносно

невелике в порівнянні з іншими сільськогосподарськими тваринами (39 - 70) у порівнянні з 300 – 400. Найбільше поголів'я кішок утримуються в США, КНР та РФ.

Для різних фелінологічних регіонів відмічені відрізнення рейтингу порід. Так, у США найбільш популярними стали сіамські кішки, в Європі лідером є британська короткошерста кішка, в Україні – шотландські. Є породи кішок, які зберігають лідерські позиції в усіх рейтингах – персидська та мейн – кун, канадський сфінкс, інші мають високі рейтинги лише в певних регіонах (норвезька лісова, американська короткошерста, російська блакитна,

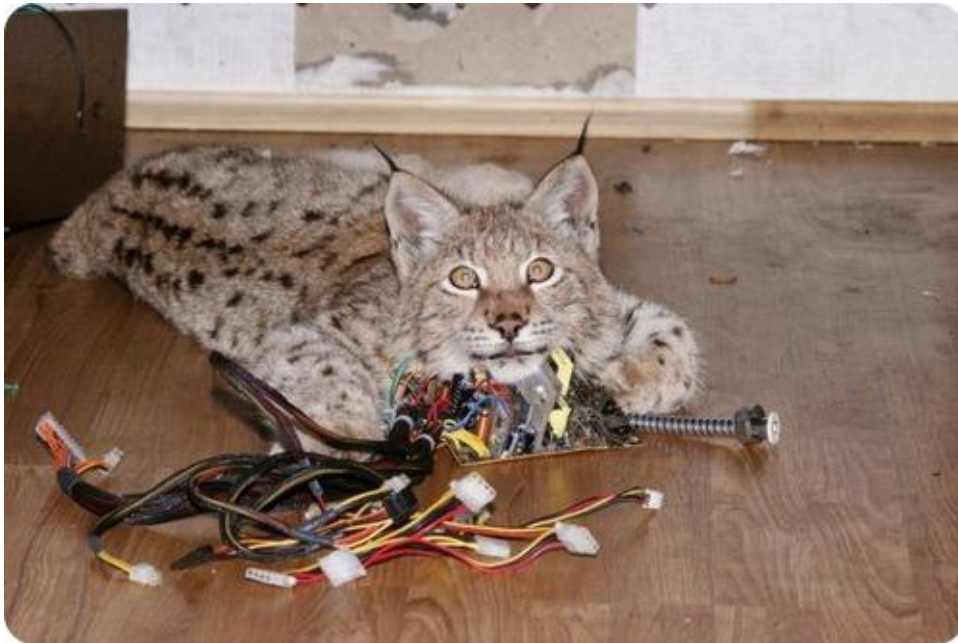

Рис. 2. Кошеня рисі звичайної (*Lynx lynx*) в умовах квартирного утримання

сіамська.

Набуває популярності розведення диких кішок в неволі, включаючи квартирні умови. Найбільш популярними видами є представники малих кішок: каракал або степова рись, [камишовий кіт](#), [оцелот](#), [сервал](#) або африканська рись, рись звичайна та [пума](#).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ottoni C. The palaeogenetics of cat dispersal in the ancient world// Nature Ecology & Evolution0139 (2017) Vol. 1 URL: <https://www.researchgate.net> › publication › 318...
2. Мей Д. Все о породах кошек. – М.: Кристалл ООО, 2016. – 128 с.
3. Worldwide Pet Ownership Statistics | Most Common Pets Around the World - PetSecure. URL: <https://www.petsecure.com.au/pet-care/a-guide-to-worldwide-pet-ownership/>
4. The Happy Cat Handbook - Penguin Books, 25.04.2019 URL: <https://www.penguin.co.uk> › books › the-happy-...
5. Сколько в Украине кошек? | Социум | Общество | АиФ Украина. URL: <https://aif.ua> › society › social › skolko_v_ukraine_koshek
6. [Клубы ФСУ - Фелинологический Союз Украины, выставки кошек.](https://www.fife-ua.org) URL:<https://www.fife-ua.org> › about
7. Крылова Н. Тайские кошки: старотипные сиамские кошки. - М.: ООО "Издательство АСТ"; Донецк: "Издательство "Сталкер", 2001 - 48с.
8. Смирнов Д. Кошки. Большая энциклопедия/ Д. Смирнов. – М.: АСТ, 2016. – 256 с.
9. Павлова Т.Е., Карпушкина Т.В., Федорова О.В. Все о сибирской кошке М.: Аквариум-Принт, 2008. – 244 с.
10. Содержание и лечение диких кошек в неволе. Часть1. Принципы содержания и кормления диких кошек URL: <http://www.vetpomosh.ru/article48.php>
11. Содержание ягуара в домашних условиях URL: <http://www.murkota.ru/yaguar/soderzhanie-yaguara-v-domashnih-usloviyah.html>